

เป้าหมายที่ 4

ความปลอดภัยด้านสารเคมี

---

*ฉบับปรับปรุง 11 พฤษภาคม 2558

เป้าหมาย

---

1. จังหวัดจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านโรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี
2. ทีม SRRT ทุกระดับของจังหวัดมีศักยภาพในการตอบโต้ภัยสุขภาพด้านสารเคมีเบื้องต้น
3. มีระบบการสื่อสารความเสี่ยงด้านสารเคมีให้แก่ประชาชนและหน่วยงานเครือข่าย

ผลกระทบที่พึงประสงค์

- จังหวัดมีศักยภาพในการดำเนินงานระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ด้านสารเคมี
- มีการเตรียมพร้อมรับมืออย่างเหมาะสม ทั้งในด้านกำลังคน เครื่องมือ งบประมาณ และกลไกการทำงาน
- สามารถตรวจจับปัญหาได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ และสามารถรับมือกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างประสิทธิภาพ
- ตลอดจนสามารถสื่อสารปัญหาให้ประชาชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

กิจกรรมที่ควรดำเนินการ

---

1. จังหวัดพัฒนากลไกการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัยจากสารเคมีในจังหวัดที่ชัดเจน มีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการ และมีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (อาจจัดพร้อมกับการซ้อมแผนก็ได้)
2. จังหวัดมีการสำรวจและประเมินพื้นที่เสี่ยงด้านสารเคมี
3. จังหวัดดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันโรคและภัยจากสารเคมี โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง
4. จังหวัดมีแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมีระดับจังหวัด และมีการซ้อมแผนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยบูรณาการกับการซ้อมแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของจังหวัด
5. จังหวัดมีมาตรฐานการดำเนินงาน (Standard Operating Procedure, SOP) ในการเก็บตัวอย่างด้านสารเคมีและนำส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ
6. จังหวัดมีการพัฒนาทีม SRRT ทุกระดับให้มีศักยภาพในการตอบโต้โรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี

1. จังหวัดพัฒนากลไกการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัยจากสารเคมีในจังหวัดที่ชัดเจน มีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการ และมีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (อาจจัดพร้อมกับการซ้อมแผนก็ได้)

แนวทางการดำเนินกิจกรรม	เอกสาร/หลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> ❖ <u>จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่มีบทบาทรับผิดชอบเกี่ยวกับโรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี ระดับจังหวัด</u> โดยประกอบด้วย ผู้แทน สสจ. ผู้แทนหน่วยบริการสาธารณสุขระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ผู้แทนจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้แทนจากสำนักงานนักอุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนจาก ปภ.จังหวัด ผู้แทนหน่วย EMS จังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด เป็นต้น หรือ ใช้คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด โดยมีรายละเอียดอำนาจหน้าที่ครอบคลุมการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยทางด้านสารเคมี และมีระบบบัญชาการเหตุฉุกเฉินของหน่วยงาน (ICS) ❖ <u>จัดทำทะเบียนเครือข่าย</u> เพื่อประสานงาน กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินด้านโรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี ระดับจังหวัด (ชื่อ-สกุล/ ตำแหน่ง/ หน่วยงาน/ เบอร์โทรศัพท์/ E-mail) โดยมีการสื่อสารหรือเผยแพร่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ❖ <u>ดำเนินการประชุมของคณะกรรมการ/คณะทำงาน</u> ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (อาจจัดพร้อมกับการซ้อมแผนก็ได้) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ/คณะทำงานและบทบาทรับผิดชอบเกี่ยวกับโรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี ระดับจังหวัด ❖ ทะเบียนเครือข่าย ระดับจังหวัด (ชื่อ-สกุล/ ตำแหน่ง/ หน่วยงาน/ เบอร์โทรศัพท์/ E-mail) ❖ วาระการประชุม/ สรุปการประชุม

2. จังหวัดมีการสำรวจและประเมินพื้นที่เสี่ยงด้านสารเคมี

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรม	เอกสาร/หลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> ❖ จังหวัดจัดทำข้อมูลความเสี่ยงอุบัติภัยสารเคมี ได้แก่<ul style="list-style-type: none"> ✓ สถานที่จัดเก็บวัตถุอันตราย หรือ/และ สถานประกอบการ ร้านค้า ที่เป็นอันตราย 12 ประเภทตาม พรบ.กรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยประสานข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ✓ ข้อมูลประเภทสารเคมีและจำนวนปริมาณที่ใช้ในสถานประกอบการ 12 ประเภท ของจังหวัด โดยประสานข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหรือ สำนักงาน ปก. จังหวัด ✓ ข้อมูลการเกิดอุบัติภัยทางสารเคมีของจังหวัดจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สื่อสาธารณะ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น ✓ มีข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยพิษสารเคมี เช่น โรคพิษตะกั่ว โรคพิษสารตัวทำละลายอินทรีย์ โรคซิลิโคสิส โรคจากแร่ใยหิน ฯลฯ โดยรวบรวมข้อมูลจาก รายงาน 506/2 ของจังหวัด หรือรายงาน 43 แพ้ม ของหน่วยบริการที่รายงานเข้ามาในระบบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนั้นๆ ❖ ดำเนินการประเมินพื้นที่เสี่ยงด้านสารเคมี โดยใช้หลักการประเมินความเสี่ยง (Risk assessment) หรือให้คณะกรรมการ/คณะทำงาน (ตามข้อที่ 1.) ให้ข้อคิดเห็นและสรุปผลวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงด้านสารเคมี	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ทะเบียนรายชื่อแหล่งจัดเก็บสารเคมี (ร้านค้า/สถานประกอบการ)/ประเภทสารเคมี/จำนวนปริมาณ ❖ รายงานการประเมินพื้นที่เสี่ยง/สรุปผลการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงด้านสารเคมี

3. จังหวัดดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันโรคและภัยจากสารเคมี โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง

แนวทางการดำเนินกิจกรรม	เอกสาร/หลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> ❖ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์โรคภัยสุขภาพจากสารเคมีในพื้นที่ และจัดทำรายงานสถานการณ์โรคและภัยด้านสารเคมี และสื่อสารให้แก่ประชาชนและหน่วยงานเครือข่าย (อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง) ❖ มีแผนหรือมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการเฝ้าระวังป้องกันโรคและภัยจากสารเคมีโดยศึกษารายละเอียดได้จากคู่มือการเฝ้าระวัง 5 กลุ่มโรค 5 มิติ ของกรมควบคุมโรค ปี 2558 หรือตามแนวทางการเฝ้าระวังเฉพาะโรค ในด้านการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ และสิ่งแวดล้อม เช่น แนวทางการเฝ้าระวังโรคจากแร่ใยหินแอสเบสตอส หรือแนวทางการเฝ้าระวังโรคพิษตะกั่ว เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ข้อมูลเหตุการณ์ด้านสารเคมีในพื้นที่ ❖ รายงานผลการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันโรคและภัยจากสารเคมีที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งจังหวัดดำเนินการ และสื่อสารให้แก่ประชาชนและหน่วยงานเครือข่าย (อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง)

4. จังหวัดมีแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมีระดับจังหวัด และมีการซ้อมแผนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยบูรณาการกับการซ้อมแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของจังหวัด

แนวทางการดำเนินกิจกรรม	เอกสาร/หลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> ❖ จัดทำแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมีระดับจังหวัด ❖ <u>ซ้อมแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมี</u>ระดับจังหวัด แบบบูรณาการ (ตามความเสี่ยง) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ แผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมีระดับจังหวัด ❖ ใบลงทะเบียนซ้อมแผน/หลักสูตรการซ้อมแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมีระดับจังหวัด/ใบประกาศ/รูปถ่าย (อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง)

5. จังหวัดมีมาตรฐานการดำเนินงาน (Standard Operating Procedure, SOP) ในการเก็บตัวอย่างด้านสารเคมีและนำส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

แนวทางการดำเนินงาน	เอกสาร/หลักฐาน
<p>❖ รวบรวมมาตรฐานการดำเนินงาน (SOP) ในการเก็บตัวอย่างด้านสารเคมีและการนำส่งทางห้องปฏิบัติการ ที่พบบ่อย หรือเป็นปัญหาในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ ซึ่งอาจเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้จาก คู่มือให้บริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ของสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมควบคุมโรค หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ</p>	<p>❖ มีแนวปฏิบัติ หรือขั้นตอนการเก็บตัวอย่างด้านสารเคมีและวิธีการนำส่งทางห้องปฏิบัติการ</p>

6. จังหวัดมีการพัฒนาทีม SRRT ทุกระดับให้มีศักยภาพในการตอบโต้โรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี

แนวทางการดำเนินกิจกรรม	เอกสาร/หลักฐาน
<ul style="list-style-type: none"> ❖ <u>จัดทำแผนพัฒนา/อบรม หลักสูตร</u>ด้านการตอบโต้โรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี ❖ <u>ทีม SRRT ได้รับการอบรมตามแผนพัฒนา/อบรม หลักสูตร</u>ด้านการตอบโต้โรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี ❖ <u>ทีม SRRT ได้รับการทบทวนองค์ความรู้</u>ด้านการตอบโต้โรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี (อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อาจจัดพร้อมกับการซ้อมแผนก็ได้)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ แผนพัฒนา/อบรม หลักสูตรด้านการตอบโต้โรคและภัยสุขภาพด้านสารเคมี ❖ ทะเบียนรายชื่อทีมทีม SRRT ที่ผ่านการอบรม/ หลักสูตรการอบรม/ ใบประกาศ/ รูปถ่าย ❖ โปรแกรมการทบทวนองค์ความรู้/ ใบลงทะเบียนการเข้าร่วมกิจกรรมการทบทวนความรู้ (เช่น อบรม/ ซ้อมแผน)